

Бердянський державний педагогічний університет
Кафедра хореографії та фітнесу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

Ю. Тараненко
03 вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки здобувачів I рівня вищої освіти

Народознавство та хореографічний фольклор України

Спеціальність: 024 Хореографія
Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Запоріжжя, 2024 рік

Робоча програма з дисципліни «Народознавство та хореографічний фольклор України» для здобувачів I рівня вищої освіти, за спеціальністю 024 Хореографія.

Освітньої-професійної програми «Хореографія»

Розробник: доцентка Юлія ТАРАНЕНКО

Робочу програму погоджено робочою групою ОПП «Хореографія» та схвалено на засіданні кафедри хореографії та фітнесу від 03 вересня 2024 року (протокол № 1)

Завідувачка кафедри

Юлія ТАРАНЕНКО

Гарантка ОПП

Олена МАРТИНЕНКО

© Тараненко, 2024 рік

© БДПУ, 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Нормативна	
	Спеціальність 024 Хореографія		
Модулів – 3	Освітньо-професійна програма Хореографія	Рік підготовки	
Змістових модулів – 6		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
Мова навчання: українська		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: бакалавр	16	4
		Практичні	
		14	4
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		60	82
		Індивідуальні завдання: -	
		ГОД.	
		Вид контролю: залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – **33/67**

для заочної форми навчання – **13/87**

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – засвоєння базових знань з дисципліни «Народознавство та хореографічний фольклор України»; розширення і поглиблення знань з історіографії, етнографії і фольклористики, їх методології і методик, сучасної проблематики; формування вміння зберігати та примножувати моральні, культурні, національні цінності українського народу засобами хореографічного мистецтва; розвиток вміння проектувати діяльність з хореографічного фольклору України, зокрема Запорізького краю, підвищення загального культурно-освітнього та професійного рівня майбутніх хореографів.

Завдання:

- розширення уявлення про побут, художні промисли та ремесла українців;
- знайомство з видатними фольклористами, представниками вітчизняної танцювальної культури;
- вивчення календарно-обрядової, родинно-обрядової та соціально-побутової творчості українського народу;
- практичне засвоєння та впровадження вмінь і навичок в пасивно-побутовій, художньо-творчій, сценічно-виконавській та просвітницько-педагогічній діяльності;
- формування вміння користуватися науковою та методичною літературою з народознавства та фольклорознавства;
- формування вміння розробляти та реалізовувати різні види проектів національного спрямування (інформаційний, дослідницький, практико-орієнтований, творчий);
- вироблення розуміння функціонування фольклору в сучасних умовах глобалізації;
- розвиток творчого потенціалу майбутнього хореографа, підвищення педагогічної та виконавської майстерності, підтримка новаторства, прагнення до самостійного пошуку індивідуального стилю роботи;
- виховання інтересу до різних граней національної етнокультури.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

	Програмні компетентності	Програмні результати навчання
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в хореографії, мистецькій освіті, виконавській діяльності,	

	що передбачає застосування певних теорій та методів хореографічного мистецтва і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	
ЗК	ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ПРН 02. Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності.
	ЗК 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	ПРН 03. Вільно спілкуватись державною мовою усно і письмово з професійних та ділових питань.
Спеціальні (фахові)	СК 02. Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури.	ПРН 07. Знати і розуміти історію мистецтв на рівні, необхідному для застосування виразально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проекту.
	СК 04. Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).	ПРН 09. Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
	СК 05. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти.	ПРН 10. Розуміти хореографію як засіб ствердження національної самосвідомості та ідентичності.
	СК 08. Здатність сприймати новітні	ПРН 13. Розуміти і вміти

<p>концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини.</p>	<p>застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва.</p>
<p>СК 10. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа-мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації та презентації.</p>	<p>ПРН 15. Мати навички використання традиційних та інноваційних методик викладання фахових дисциплін.</p>

1. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль № 1. Народознавство та хореографічний фольклор України як освітній компонент підготовки майбутнього хореографа

Тема 1. Вступ. Предмет і завдання дисципліни. Міждисциплінарні зв'язки. Зародження, розвиток, перспективи народознавства в Україні

Тема 2. Фольклор і фольклористика. Жанри фольклору

Тема 3. Історичні постаті у фольклорі України (В.Верховинець, В. Авраменко, С. Чуперчук та ін. Життєвий та творчий шлях)

Змістовий модуль № 2. Сільськогосподарська культура. Домашні промисли та ремесла

Тема 4. Сільськогосподарська культура України: традиційне хліборобство та тваринництво

Тема 5. Допоміжні заняття, промисли і ремесла українців

Тема 6. Українське національне вбрання

Змістовий модуль № 3. Календарно-обрядова творчість українського народу

Тема 7. Календарні свята та обряди осінньо-зимового циклу

Тема 8. Календарні свята та обряди весняно-літнього циклу

Тема 9. Розробка та презентація театраль-но-хореографічного проекту весняно-літнього циклу

Змістовий модуль № 4. Родинно-обрядова творчість українського народу

Тема 10. Епічні та лірико-епічні фольклорні жанри

Тема 11. Дитячий фольклор

Тема 12. Розробка та презентація театральньо-хореографічного проекту родинно-обрядової творчості

Змістовий модуль № 5. Танцювальна культура Запорізького краю

Тема 13. Танці Запорізького краю в обробці З. Сизоненка.

Тема 14. Танцювальний колективний проєкт на основі танців Запорізького краю.

Змістовий модуль 6. Проєктна діяльність на основі хореографічного фольклору України

Тема 15. Розробка та презентація тем проєктів із народознавства та хореографічного фольклору України.

Тема 16. Робота над проєктом.

Тема 17. Презентація проєктів (проєкту) із народознавства та хореографічного фольклору України.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усьо го	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	пр.	с. р.		л	пр.	с. р.
Модуль 1.								
Змістовий модуль № 1. Народознавство та хореографічний фольклор України як освітній компонент підготовки майбутнього хореографа								
Тема 1. Вступ. Предмет і завдання дисципліни. Міждисциплінарні зв'язки. Зародження, розвиток, перспективи народознавства в Україні	4	2		2	4	1		3
Тема 2. Фольклор і фольклористика. Жанри фольклору	4	2		2	4	1		3
Тема 3. Історичні постаті у фольклорі України	7			7	7			7
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	15	4		11	15	2		13
Змістовий модуль № 2. Сільськогосподарська культура. Домашні промисли та ремесла								
Тема 4. Сільськогосподарська	5	2		3	5			5

культура України: традиційне хліборобство та тваринництво								
Тема 5. Допоміжні заняття, промисли і ремесла українців	5	2		3	5			5
Тема 6. Українське національне вбрання	5	2		3	5			5
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	15	6		9	15			15
Модуль 2								
Змістовий модуль № 3. Календарно-обрядова творчість українського народу								
Тема 7. Календарні свята та обряди осінньо-зимового циклу	4	2		2	4	1		3
Тема 8. Календарні свята та обряди весняно-літнього циклу	4	2		2	4	1		3
Тема 9. Розробка та презентація театральнo- хореографічного проєкту весняно-літнього циклу	7		2	5	7			7
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	15	4	2	9	15	2		13
Змістовий модуль № 4. Родинно-обрядова творчість українського народу								
Тема 10. Епічні та лірико- епічні фольклорні жанри	4	1		3	4			4
Тема 11. Дитячий фольклор	4	1		3	4			4
Тема 12. Розробка та презентація театральнo- хореографічного проєкту родинно-обрядової творчості	7		2	5	7		2	5
<i>Разом за змістовим модулем 4</i>	15	2	2	11	15		2	13
Модуль 3								
Змістовий модуль № 5. Танцювальна культура Запорізького краю								
Тема 13. Танці Запорізького краю в обробці З. Сизоненка	4		2	2	3			3
Тема 14. Танцювальний колективний проєкт на основі танців Запорізького краю	10		2	8	12		2	10
<i>Разом за змістовим модулем 5</i>	15		4	11	15		2	13
Змістовий модуль № 6. Проєктна діяльність на основі хореографічного фольклору України								
Тема 15. Розробка та презентація тем проєктів із	5			3	5			5

народознавства та хореографічного фольклору України			2					
Тема 16. Робота над проектом	5		2	3	5			5
Тема 17. Презентація проектів (проекту) на основі народознавства та хореографічного фольклору України	5		2	3	5			5
<i>Разом за змістовим модулем 6</i>	15		6	9	15			15
Усього годин	90	16	14	60	90	4	4	82

4. Теми лекцій

№ теми	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Вступ. Предмет і завдання дисципліни. Міждисциплінарні зв'язки. Зародження, розвиток, перспективи народознавства в Україні	2	1
2.	Фольклор і фольклористика. Жанри фольклору	2	1
4.	Сільськогосподарська культура України: традиційне хліборобство та тваринництво	2	
5.	Допоміжні заняття, промисли і ремесла українців	2	
6.	Українське національне вбрання	2	
7.	Календарні свята та обряди осінньо-зимового циклу	2	1
8.	Календарні свята та обряди весняно-літнього циклу	2	1
10.	Епічні та лірико-епічні фольклорні жанри	1	
11.	Дитячий фольклор	1	
Разом		16	4

5. Теми практичних занять

№ теми	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
9.	Розробка та презентація театральньо-хореографічного проекту весняно-літнього циклу	2	
12.	Розробка та презентація театральньо-хореографічного проекту родинно-обрядової творчості	2	2
13.	Танці Запорізького краю в обробці З. Сизоненка	2	
14.	Танцювальний колективний проект на основі танців Запорізького краю	2	2
15.	Розробка та презентація тем проектів із народознавства та	2	

	хореографічного фольклору України		
16.	Робота над проектом	2	
17.	Презентація проектів (проекту) на основі народознавства та хореографічного фольклору України	2	
Разом		14	4

6. Самостійна робота

№ теми	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Вступ. Предмет і завдання дисципліни. Міждисциплінарні зв'язки. Зародження, розвиток, перспективи народознавства в Україні	2	3
2.	Фольклор і фольклористика. Жанри фольклору	2	3
3.	Історичні постаті у фольклорі України	7	7
4.	Сільськогосподарська культура України: традиційне хліборобство та тваринництво	3	5
5.	Допоміжні заняття, промисли і ремесла українців	3	5
6.	Українське національне вбрання	3	5
7.	Календарні свята та обряди осінньо-зимового циклу	2	3
8.	Календарні свята та обряди весняно-літнього циклу	2	3
9.	Розробка та презентація театральньо-хореографічного проекту весняно-літнього циклу	5	7
10.	Епічні та лірико-епічні фольклорні жанри	3	4
11.	Дитячий фольклор	3	4
12.	Розробка та презентація театральньо-хореографічного проекту родинно-обрядової творчості	5	5
13.	Танці Запорізького краю в обробці З. Сизоненка	2	3
14.	Танцювальний колективний проект на основі танців Запорізького краю	8	10
15.	Розробка та презентація тем проектів із народознавства та хореографічного фольклору України	3	5
16.	Робота над проектом	3	5
17.	Презентація проектів (проекту) на основі народознавства та хореографічного фольклору України	3	5
Разом		60	82

Індивідуальні завдання

1. Розробка наукових тез, присвячених питанням хореографічного фольклору.

2. Практичне впровадження фольклорного матеріалу в зміст хореографічних занять під час проходження виробничої практики.

8. Методи навчання

Викладання дисципліни передбачає використання наступних методів навчання: аналітичні, спостереження, частково-пошукові, дослідницькі, пояснювально-демонстраційні, практичний показ, групові тренінги, навчальні ігри, індивідуальні творчі завдання, метод проектів.

9. Засоби оцінювання

Поточне оцінювання: усні відповіді, тестування, письмові роботи, презентація проектів; самоконтроль та самооцінка.

Підсумкове оцінювання: залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за всіма видами навчальних робіт проводиться під час поточного та підсумкового контролю.

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти застосовується внутрішня університетська 100-бальна шкала.

Завданнями поточного контролю є перевірка засвоєння навчального матеріалу студентами.

Повторне складання заходів поточного контролю з навчальної дисципліни може проводитися до початку сесії тільки за наявності поважних причин (хвороба, відрядження).

Розподіл балів

№ теми	Назва теми	Зміст завдання	БАЛИ		
			ЛК	ПР	СР
1.	Вступ. Предмет і завдання дисципліни. Міждисциплінарні зв'язки. Зародження, розвиток, перспективи народознавства в Україні	Розробити та презентувати інформаційний проект «Жива бібліотека»	1	-	5
2.	Фольклор і фольклористика. Жанри фольклору	Інформаційний проект – схема «Жанри фольклору» (для знайомства дітей з фольклором)	1	-	2
3.	Історичні постаті у фольклорі України	Доповідь про життєвий та творчий шлях історичної постаті фольклору України (В. Верховинець, В.Авраменко, С.Чуперчук та ін.)	-	-	5
4.	Сільськогосподарська культура України: традиційне	Розробити та записати презентацію творчого проекту на тему	1	-	

	хліборобство та тваринництво	«Основні галузі господарства і заняття населення України» (колективний)			4
5.	Допоміжні заняття, промисли і ремесла українців	Зробити іграшку, витинанку, писанку, плетіння, вишивку, килимок, виріб із дерева тощо та презентувати його	1	-	4
6.	Українське національне вбрання	Підготувати (зробити власноруч) елемент національного українського вбрання	5	-	3
7.	Календарні свята та обряди осінньо-зимового циклу	Підготувати доповідь з теми (презентація) Мистецький проєкт	1	-	2
8.	Календарні свята та обряди весняно-літнього циклу	Підготувати доповідь з теми (презентація) Мистецький проєкт	1	-	2
9.	Розробка та презентація театральнo-хореографічного проєкту весняно-літнього циклу	Розробка, підготовка, робота над проєктом	-	10	
10.	Епічні та лірико-епічні фольклорні жанри	Відібрати народну казку, легенду, притчу, прислів'я, загадки для використання на хореографічних заняттях	1	-	3
11.	Дитячий фольклор	Підібрати колискову, потішки, заклички, скоромовки, лічилка, прозивалки, мирилки, страшилки) для використання на заняттях із дітьми	1	-	3
12.	Розробка та презентація театральнo-хореографічного проєкту родинно-обрядової творчості	Розробка, підготовка, робота над проєктом	-	10	
13.	Танці Запорізького краю в обробці З. Сизоненка	Розбір та відтворення танцю Запорізького краю	-	3	2
14.	Танцювальний колективний проєкт на основі танців	Розробка, підготовка, робота над проєктом	-	10	

	Запорізького краю			
15.	Розробка та презентація тем проєктів із народознавства та хореографічного фольклору України	Розробити, розписати та презентувати не менше 5 тем проєктів	-	5
16.	Робота над проєктом	Командна робота	-	2 2
17.	Презентація проєктів (проєкту) на основі народознавства та хореографічного фольклору України	Предпоказ, виправлення помилок. Публічна презентація	-	10
				100

Лк – лекційне заняття (теоретичні знання)/ виконання завдання

ПР. – практичні завдання

С.Р. – завдання самостійної роботи

Несвоєчасне виконання (через неповажну причину) обов'язкових завдань передбачає зниження поточної рейтингової оцінки.

Додаткові бали

Написання наукових тез з дисципліни	10
Неформальна освіта	1-15
Член наукового гуртка (активний)	5
Участь у заходах кафедри, університету, міста	1-5
Участь у складі танцювального колективу кафедри	5
Участь у олімпіаді з хореографії	10
	50

Сума накопичених балів за поточний контроль є заліковою оцінкою.

Шкала оцінювання ЄКТС

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти застосовується внутрішня університетська шкала. Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітньої компоненти є єдиним в Університеті, не залежить від форм і методів оцінювання, складає 50 балів.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C

58-64	D
50-57	E
35-49	FX(з можливістю повторного складання)
1-34	F(з обов'язковим повторним вивченням ОК)

11. Методичне забезпечення

1. Плани та зміст лекційних занять.
2. Плани практичних занять.
3. Завдання для самостійної роботи
4. Відеоматеріали, презентації, тематичні розробки.

12. Рекомендована література

Базова

1. Мартиненко О., Павленко Р., Смолка О. Танцювальна скарбничка Запорізького краю: навч.-метод. посіб. з відеоматеріалами / за заг. ред. О. Мартиненко. Бердянськ : Бердянський державний педагогічний університет, 2022. 163 с.
2. Зубатов С.Л. Танцювальні композиції та етюди українських народних танців: навчальний посібник. К. : Ліра-К, 2021. 376 с.
3. Давидюк В. Ф. Вибрані лекції з українського фольклору (в авторському дискурсі). Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. 436 с.
4. Кузик О. Основи українського народно-сценічного костюма. Традиції, культури, танець, народне вбрання : навч.посіб. / Кузик О.Є, Голдрич О.С. Львів: СПОЛОМ, 2023. 328 с. : іл.
5. Курочкін О.В. Святково-обрядова культура: вибрані праці. К. : Ліра-К, 2021. 298 с.
6. Лозко Г. Українське народознавство: навчальний посібник. К.: Мандрівець, 2014. 512 с.: іл.
7. Руснак І. Український фольклор. Київ: Видавничий центр «Академія», 2010. 304 с.
8. Чміль В.А. Танці Запорізького краю в обробці З. Сизоненка. Мелітополь: ПП Скребейко П.В., 2011. 340 С.
9. Традиційно-побутові танці України: хрестоматія. Рівне: Волин. обереги, 2019. 280 с., іл.
10. Українські традиції і звичаї : дитяча енциклопедія. Х. : «Фоліо», 2006. 356 с.

Допоміжна

1. Артюх Л. Ф. Українська народна кулінарія. Історико-етнографічне дослідження. К.: Наукова думка, 1977. 160 с.
2. Бойко А.В. Усна історія степової України. Том I. Запоріжжя: АА Тандем, 2008. 511 с.
3. Букатевич Н.І. Чумацтво на Україні: історично-етнографічні нариси. *Записки Одеського інституту народного господарства*. Одеса, 1928.
4. Гримич М.В. Звичаєве цивільне право українців ХІХ - початку ХХ століття. Київ: Арістей, 2006. 560 с.
5. Дзира Я.І. Автопортрет нації. Київ: Бібліотека українця, 1997. 147 с.
6. Іваницький А.І. Український музичний фольклор. Підручник для вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова Книга, 2004. 320 с.
7. Кісь О. Жінка в традиційній українській культурі (друга половина ХІХ - початок ХХ ст.). Львів: Інститут народознавства НАН України, 2008. 271 с.
8. Коваленко О. Глиняні люльки ХVІІ-ХVІІІ століть (за матеріалами Полтавщини). Опішне: Українське Народознавство, 2008. 144 с.
9. Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість. К.: Знання-Прес, 2001. 591 с.
10. Манько В. Українська народна писанка. Львів: Свічадо, 2008. 80 с.
11. Маєрчик М. Ритуал і тіло. Структурно-семантичний аналіз українських обрядів родинного циклу. Київ: Часопис «Критика», 2011. 319 с.
12. Марковський Євген. Український вертеп: розвідки й тексти. – Всеукраїнська Академія Наук, Збірник Історично-філологічного Відділу, №86. Етнографічна комісія. Київ: 1929. 202 с.
13. Наливайко С.І. Етнічна історія Давньої України. Монографія. Київ: Евшан-зілля, 2007. 624 с.
14. Петров В. Походження українського народу. К.: Фенікс, 1992. 192 с..

- 15.Творун С. Українські обрядові хліби: на матеріалах Поділля. Вінниця: Книга-Вега, 2006. 96 с.: іл.
- 16.Чубинський П. Мудрість віків. Українське народознавство у творчій спадщині Павла Чубинського. Київ: Мистецтво, 1995. 224 с.
- 17.Шевнюк О.Л. Історія костюма : навч. посіб. К. : Знання, 2008. 375 с.